

Штучні троянди

Ґабріель Ґарсія Маркес

Переклад Віктора Часника

Рухаючись навпомацки у сутінках світанку, Міна відшукала та одягнула плаття без рукавів, яке вчорашнім вечором повісила біля ліжка і перевернула весь сундук в пошуках накладних фальшивих рукавів. Потім пошукала їх на гачках по стінам, далі – на дверях, намагаючись не шуміти, щоб не розбудити сліпу бабусю, що спала у тій самій кімнаті. Але коли звикла до темряви, виявила, що бабуся вже встала; тому пішла на кухню спитати про рукави.

– Вони у ванній – відповіла сліпа. — Прала їх вчора поночі.

Вони справді були там, почеплені на дріт двома дерев'яними прищіпками. Ще були вологі. Міна повернулася на кухню та розтягнула зняті рукава на каменях плити. Лицем до неї сліпа помішувала кофе, втупившись мертвими зіницями у карниз кам'яної кладки коридору, на якому стояв ряд горщиків з цілющими травами.

– Більше не чіпай мої речі – промовила Міна – Цими днями не можна надіятись на сонце. Сліпа повернула лице на голос.

– Я зовсім забула, що сьогодні страсна п'ятниця – сказала. Втягнувши носом пару переконалась, що кава вже заварилась і зняла каструлю з плити. — Поклади на папір, бо ці камені замурзані. – добавила.

Міна провела вказівним пальцем по каменях вогнища. Були замащені, але коркова сажка запеклась так, що не бруднила рукави, якщо не терти ними камені.

– Якщо замажуться, ти будеш відповідати – мовила. Сліпа приготувала чашку кави.

– Ти зла – сказала, повернувши стілець до коридору. – Гріх причащатись, коли у гніві.

Сиділа, п'ючи кофе, лицем до троянд внутрішнього дворика. Коли зазвучав третій удар дзвона на месо, Міна зняла рукава з плити, хоча вони були ще вологі. Але одягла їх. Падре Анхел не дав би причастя у сукні з відкритими плечима. Не вмилася. Стерла рушником залишки вчорашньої помади, схопила у кімнаті молитовник і накидку та вихопилась на вулицю. Через чверть години вернулася.

– Попадеш у церкву, коли вже завершать читати Євангеліє – сказала сліпа все ще сидючи лицем до троянд патію. Міна направила прямо у вбиральню.

– Не можу йти до меси – сказала. – Рукави вологі і сукня не випрасувана. — Відчула себе переслідуваною поглядом всевидячого ока.

– Страсна п'ятниця і не йдеш на месо – зронила сліпа. Повернувшись з туалету Міна приготувала собі чашечку кави і всілася біля сліпої, прихилившись до побіленого одвірка. Але не могла пити кофе.

– Ти винувата – пробурмотіла із глухим обуренням, відчуваючи що захлинається сльозами.

– Ти плачеш – скрикнула сліпа. Вона поставила лейку поруч з горщиками з орегано

і вийшла у патіо, повторюючи: — Ти плачеш. Міна поставила чашечку на підлогу перед тим, як трошки заспокоїтись.

— Плачу від обурення - заявила. І добавила, підійшовши до бабусі: — Ти повинна зізнатись, що завадила мені отримати причастя у страсну п'ятницю. Сліпа нерухомо чекала очікуючи, поки Міна закриє за собою двері спальні. Потім рушила до краю коридору. Нахилилася, мацаючи, поки не натрапила на підлозі навіть не пригублену чашечку. Поки виливала кофе у помийне відро, сказала:

— Господь бачить, наскільки маю чисту совість. Мати Міни вийшла з спальні.

- З ким розмовляєш? - спитала.

- Ні з ким - сказала сліпа. - Вже тобі казала, що потихеньку з'їжджаю з глузду.

Закрившись у своїй кімнаті, Міна розстебнула комір плаття та дістала три ключики, що носила прикріпленими англійською шпилькою. Одним з ключів відкрила нижню шухляду шафи і витягнула невелику дерев'яну шкатулку. Відкрила її другим ключем. В середині була пачка листів на кольоровому папері, стягнута резинкою. Сховавши їх на грудях, поставила шкатулку на своє місце та закрила шухляду ключем. Після пішла у вбиральню та кинула листи вглиб ями.

- Ти була на месі? - спитала мати.

— Не змогла піти - втруtilась сліпа. - Я забула що буде страсна п'ятниця та випрала рукави для плаття вчора вечором.

- Вони ще вологі - пробурмотіла Міна.

- Їй прийшлось багато працювати у ці дні - підкреслила сліпа.

- Це сто п'ятдесят дюжин троянд, що я повинна здати до Пасхи - сказала Міна. Сонце палило зранку. Біля семи Міна встановила у залі своє виробництво штучних троянд: кошик, повний пелюсток і проволоки, ящик гофрованого паперу, ножиці — дві пари, моток ниток та банка клею. Одразу після цього підійшла Тринідад із своєю картонною коробкою у руці спитати, чому не прийшла на месу.

— Не було рукавів - пояснила Міна.

- Та будь-хто міг позичити їх тобі - здивувалась Тринідад. Вона пересунула стілець, щоб сісти поруч із кошиком пелюсток.

— Я вияснила все запізно — сказала Міна. Вона домайструвала троянду. Потім підтягнула кошик, щоб завити пелюстки ножицями. Тринідад поклала картонну коробку на підлогу і включилася у роботу. Міна глянула на коробку.

— Купила взуття? - спитала вона.

— Там дохлі миші, — сказала Тринідад.

Оскільки Тринідад була спецом у завивці пелюсток, Міна присвятила себе виготовленню дротяних стебел, закручених у зелений папір. Вони працювали мовчки, не помічаючи сонця, що поступово наповнювало залу, прикрашену ідилічними картинами та сімейними фотографіями. Закінчивши укручувати стеблинки, Міна повернулася до Тринідад обличчям, яке здавалося відчуженим. Тринідад перехрестилась із захоплюючою акуратністю, ледь рухаючи кінчиками пальців, ноги дуже близько одна від одної. Міна оглянула її чоловіче взуття. Тринідад уникаючи її

погляду, не піднімаючи голови, просто потягнула ноги назад, і зовсім перервала роботу.

— Що сталося? — сказала вона. Міна схилилася до неї.

— Він поїхав, — сказав вона. Тринідад впустила ножиці на пелену.

— Не може бути.

— Він поїхав, — повторила Міна. Тринідад дивився на неї, не моргаючи. Вертикальна зморшка розділила її з'єднані брови. — А тепер? — спитала вона. Міна відповіла без тремтіння в голосі.

— Зараз, нічого.

Тринідад попрощалась біля десяти. Звільнившись від ваги своїх переживань, Міна затримала її на мить, щоб кинути мертвих мишей у туалет. Сліпа обрізала куш троянди.

— Ти не знаєш, що я маю в цій коробці, — сказала Міна, коли проходила мимо. Вона зашурхотіла мишами. Сліпа прислухалась.

— Потряси знову, — сказала вона. Міна повторила рух, але сліпа жінка не змогла впізнати предмети, навіть прослухавши третій раз з вказівним пальцем, що спирався на мочку вуха.

— Це миші, що потрапили минулої ночі в мишоловки в храмі", — сказала Міна.

Повертаючись, вона пройшла сліпу жінку, не розмовляючи. Але сліпа пішла за нею. Коли вона дійшла до зали, Міна була одна біля закритого вікна, доробляючи штучні троянди.

— Міна, — сказала сліпа жінка. — Якщо ти хочеш бути щасливою, не зізнавайся з незнайомцями. Міна глянула на неї, не кажучи нічого. Сліпа сіла у крісло лицем до неї і намагалася включитись у роботу. Але Міна цьому завадила.

— Ти нервуєш, — сказала сліпа жінка.

— Через тебе, — сказала Міна.

— Чому ти не пішла на месу?

— Ти це знаєш краще за всіх.

— Якби це було з-за рукавів, ти б із дому не вийшла, — сказала сліпа жінка. По дорозі на тебе чекав хтось, він сказав щось для тебе дуже неприємне. Міна повела руками перед бабусиними очима, ніби витираючи невидимий келих.

— Ти віщунка, — сказала вона.

— Сьогодні вранці ти була в туалеті двічі, — сказала сліпа жінка. Ти ніколи не ходила більше одного разу. Міна продовжувала підправляти троянди. — Ти зможеш показати мені, що ти тримаєш у шухляді шафи? — спитала сліпа жінка. Не поспішаючи, Міна встромила троянду у віконну раму, вийняла з верху плаття три ключики і поклала їх у руку сліпої. Сама стиснула тій пальці в кулак.

— Іди подивись на власні очі, — промовила. Сліпа кінчиками пальців обмацала ключі.

— Мої очі не можуть бачити вниз, у глибині вигрібної ями. Міна підняла голову і відчула, що сліпа жінка наче знає, що на неї дивляться.

— Лізь у вічко туалету, якщо тебе так цікавлять мої речі, — сказала вона. Сліпа

проігнорувала шпильку.

— Ти завжди пишеш у ліжку до світанку, — сказала вона.

— Ти сама вимикаєш світло, — сказала Міна.

— І тоді ти включаєш кишеньковий ліхтарик, — сказала сліпа жінка. По твоєму диханню можна сказати що щось пишеш. Міна зробила зусилля, щоб не перечити.

— Добре, — сказала вона, не піднімаючи голови. І якщо припустити так, що це дає зокрема?

— Нічого, — сказала сліпа жінка. Тільки це змусило тебе не піти до причастя страсної п'ятниці.

Міна згребла обома руками катушку ниток, ножиці та жменю недороблених стебел та троянд. Поклала все у кошик і глянула в лице сліпої.

— Ти хочеш, щоб я розповіла тобі, що я робила у туалеті? — спитала вона. Двоє були у напрузі, поки Міна не відповіла на власне запитання:

— Я пішла посцяти. Бабуся кинула три ключики в кошик.

— Це було б гарним приводом, — бурмотіла вона, прямуючи до кухні. — Ти б переконала мене, якби не перший раз у твоєму житті я почула, як ти говориш таку вульгарність.

Мати Міни йшла коридором у зворотному напрямку, несучі тернисті гілки.

-У чому справа?" — спитала вона.

— Я божевільна, — сказала сліпа жінка. Але, мабуть, вони не планують відправляти мене до притулку, поки я не почну кидатись камінням.